

[Tove Nielsen.]

haft mulighed for at trænge til bunds i det store og komplicerede værk, man har arbejdet med, vil få en helt anden indstilling. Det er i hvert fald læseværdigt stof.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Erlandsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus [af Tove Nielsen m. fl.].

(Lovforslag nr. L 46. Fremsat 13/10 76).

Tredje næstformand (Erlandsson):

Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

(Lovforslag nr. L 92. Fremsat 4/11 76).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Den afgørende forskel mellem de to forslag til ændring af love om gymnasieskoler og studenterkursus, som nu skal behandles, er affattelsen af lovens § 14 om, hvilke betingelser der fremtidig skal stilles for at blive optaget i 1. gymnasieklasse. Jeg vil derfor koncentrere mig om dette spørgsmål.

Først vil jeg dog sige, at der foruden enkelte mindre forskelle af mere teknisk art er forskelle på yderligere på punkter.

Den ene findes i bestemmelsen om adgang til forsøgsarbejde, der i det af fru Tove Nielsen m. fl. fremsatte lovforslag er noget snævrere end i regeringens forslag.

Den anden består i, at der som noget nyt i regeringens forslag sammenlignet med forsla-

get i sidste samling er optaget en bestemmelse om undervisning af elever under sygdom.

Med hensyn til optagelsesbetingelserne skal vi altså nu fortsætte, hvor vi slap i juni. Ændringer er jo nødvendige, allerede fordi optagelsen efter den gældende lov normalt sker fra realafdelingen, der bortfalder i takt med gennemførelsen af den nye folkeskolelov.

Regeringen går fortsat ind for, at optagelsen alene skal være betinget af, at eleven har afsluttet 9. klassestrin og opfylder visse krav med hensyn til forkundskaber i tysk og ved optagelse på sproglig linje i latin, samt at det kan forventes, at eleven kan følge undervisningen i gymnasiet på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Skønnet herover udøves af forældrene efter samråd med eleven og den hidtidige skole.

Heroverfor står det af fru Tove Nielsen m. fl. fremsatte forslag, der er identisk med det ændringsforslag til § 14, der bortfaldt ved afstemningen ved anden behandling i forrige samling i slutningen af maj i år.

Dette forslag respekterer ikke principperne i den nye folkeskolelov og betyder endvidere en skærpelse af de nuværende betingelser med hensyn til aflæggelse af prøver for at blive optaget i gymnasiet.

Efter forslaget kræves det, at eleven på 9. klassestrin skal have gennemgået udvidet kursus eller ikke-kursusdelt undervisning i alle de fag, der er omfattet af kursusdelingen efter den nye folkeskolelov, nemlig fagene regning, matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassestrin og faget fysik/kemi på 9. og 10. klassestrin. Dette er jo et klart brud på principperne i den nye folkeskolelov, hvorefter valg mellem grundkursus og udvidet kursus ikke træffes under ét, men fag for fag, for at eleven kan få de bedste muligheder for fremgang i det enkelte fag. Der bør derfor ikke tillægges valget konsekvenser for elevens muligheder for fortsat uddannelse.

At elevens gennemgang af ikke-kursusdelt undervisning er sidestillet med gennemgang af udvidet kursus, er i et forslag som det her omtalte en nødvendig følge af folkeskoleloven. Denne ordning vil imidlertid betyde, at elever, der ved kursusdeling efter lovens normalordning og efter skolens rådgivning har valgt at følge grundkursus, på forhånd vil være ringere stillet end elever, der har fulgt ikke-kursusdelt undervisning. De vil ikke uden videre kunne optages i gymnasiet, men skal underkastes en

[Undervisningsministeren.]

optagelsesprøve, selv om de opfylder forslaget øvrige betingelser, nemlig at have aflagt folkeskolens afgangsprøve i de krævede fag med tilfredsstillende resultat og være erklæret egnet efter den hidtidige skoles opfattelse. Det kan næppe være forslagsstillernes velovervejede ønske at lovfæste en sådan forskelsbehandling.

Hvis ordningen gennemføres, kan den i øvrigt føre til, at kursusdeling undlades i videre omfang, end det ellers ville ske. Personlig skulle jeg ikke beklage en sådan udvikling, men forslagsstillerne ønsker den jo nok ikke. Det ville også være et indgreb i den rolige udvikling på dette område, som der mellem forligspartierne bag folkeskoleloven var enighed om at der var skabt grundlag for med reglerne om grundkursus, udvidet kursus og efter lovkaldt ønske ikke-kursusdelt undervisning.

Efter de gældende betingelser kræves det, at eleven med tilfredsstillende resultat har bestået oprykningsprøven fra 2. realklasse. Denne prøve omfatter for hele landet skriftlige prøver i dansk diktat og stil og i regning og i matematik og efter de kommunale skolemyndigheders bestemmelse eventuelt mundtlig prøve i ét eller flere fag.

Den skærpelse, forslaget indeholder med hensyn til prøveafleggelse, består i, at optagelsen i første gymnasieklasse ønskes betinget af, at eleverne har aflagt afgangsprøve i alle de fag, hvori der efter den nye folkeskolelov er mulighed for at aflægge folkeskolens afgangsprøve på 9. klassesetrin, bortset fra de praktisk-musiske fag. Kravet om, at prøverne skal være aflagt med tilfredsstillende resultat, indebærer også i sig selv en skærpelse, idet der hidtil har været tale om en samlet vurdering.

Efter det af fru Tove Nielsen m. fl. fremsatte forslag skal den hidtidige skoles opfattelse være afgørende med hensyn til, om eleven forventes at kunne følge undervisningen i gymnasiet på tilfredsstillende måde og fuldføre denne på normal tid. Efter regeringens forslag skal afgørelsen træffes af forældrene efter samråd med eleven og den hidtidige skole.

Som jeg tidligere har sagt, mener jeg, at det må være forældrene, der er de nærmeste til efter de nævnte samråd at træffe afgørelsen om elevens uddannelse, og den foreslåede ordning er en videreførelse af bestemmelsen i den nye folkeskolelov om valg af fag og kurser. Jeg opfatter den af forslagsstillerne ønskede ordning som tegn på manglende tillid til forældrene.

Således som opfattelserne deler sig, synes det ikke sandsynligt, at noget af de to forslag vil kunne få den ønskelige brede tilslutning. Det vigtigste for mig vil så være, at man når frem til en løsning, der respekterer den nye folkeskolelov. Ud fra dette grundsynspunkt er jeg parat til i forbindelse med det forestående udvalgsarbejde at medvirke til, at man kommer frem til et resultat, der kan opnå en bredere tilslutning i folkettinget. Jeg appellerer naturligvis her navnlig til forligspartierne bag folkeskoleloven.

Camre (S):

Socialdemokratiets forslag til gymnasielov er i hovedsagen en genfremsættelse af vort forslag i sidste folketingssamling, idet der dog er medtaget fire af de ændringsforslag, der blev vedtaget ved andenbehandlingen i maj 1976.

Vort forslag indeholder altså de særlig omdiskuterede bestemmelser om optagelsen i gymnasiet, som indebærer, at denne optagelse i 1. gymnasieklasse betinges af, at eleven har afsluttet 9. klassesetrin i grundskolen, og at det kan forventes, at eleven kan følge undervisningen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid, og at afgørelsen herom træffes af forældrene efter samråd med eleven og den hidtidige skole. Herudover foreslås optagelsen betinget af forkundskaber i tysk og for den sproglige linje tillige i latin efter nærmere regler, der er indeholdt i forslaget.

Ved behandlingen af vort forslag i sidste folketingssamling blev dette princip som bekendt forkastet af et flertal i folkettinget. Vi kunne naturligvis forudse, at fronterne næppe var tøet meget op siden foråret, og vi fremsætter ikke det samme forslag igen for at få det forkastet endnu en gang, men derimod som et oplæg til forhandlinger om gymnasielovens udformning.

Bestemmelserne om den friere adgang til gymnasiet er begrundet i et ønske om at hindre, at en tidlig deling af eleverne skal medvirke til, at forskelle i modenhed på dette alderstrin skal blive bestemmende for den enkeltes senere uddannelses- og erhvervs muligheder. Derimod vil jeg gerne slå fast, at forslaget ikke skal og ikke må medvirke til en niveausænkning i gymnasiet.

Vi er som sagt åbne for de forhandlinger med folketingets partier, som er nødvendige for at opnå et flertal for en lovrevision i denne

[Camre.]

samling. En sådan revision er nødvendiggjort af den nye folkeskolelov, og tidsmæssigt er det sidste mulighed at ændre gymnasieloven i denne folketingsamling.

Nu ser vi os så i den besynderlige situation, at partierne venstre og kristeligt folkeparti, som var med til at gennemføre folkeskoleloven, er indgået i et samarbejde med fremskridtspartiet, det konservative folkeparti og centrum-demokraterne om et gymnasielovforslag, som reelt saboterer folkeskolens grundprincip om den udelte skole. Forslaget fra højrepartierne indebærer nemlig, at optagelse i 1. gymnasieklasse skal være betinget af, at eleven ud over at have afsluttet 9. klassesetrin i grundskolen skal have gennemgået udvidet kursus eller ikke-kursusdelt undervisning i regning, matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi på 9. klassesetrin i grundskolen eller på kursus, der forbereder til folkeskolens afgangsprøve i de nævnte fag, og har aflagt folkeskolens afgangsprøve i dansk og i de ovennævnte fag med tilfredsstillende resultat og endvidere efter den hidtidige skoles opfattelse kan forventes at følge undervisningen i gymnasiet på tilfredsstillende måde og fuldføre den på normal tid. Dette indebærer, at man fastholder en deling af eleverne reelt efter 7. klassesetrin og med en ventil for deling efter 8. klassesetrin.

Under disse omstændigheder er det svært i dag at forstå, at venstre og kristeligt folkeparti overhovedet ønskede at medvirke til gennemførelsen af folkeskoleloven, fordi man jo her demonstrerer, at man ikke har ønsket at forlade de gamle delingsprincipper. Hvis venstre og kristeligt folkeparti nu er blevet bange for indholdet af den folkeskolelov, de har medvirket til at gennemføre, måtte det konsekvente være at fremsætte forslag om en ny folkeskolelov og ikke gennemføre dette indirekte angreb via gymnasieloven.

Men jeg forstår, at frygten for fremskridtspartiet nu er blevet så stor hos venstre og kristeligt folkeparti – de konservative har længe været bange, det ved vi nok – men at også kristeligt folkeparti og venstre nu løber fra en lovgivning, de har medvirket til, for at få et samarbejde i stand med fremskridtspartiet.

Både venstre og kristeligt folkeparti er vidende om, at socialdemokratiet ikke har opstillet alt eller intet-krav, men at vi tværtimod ville strække os langt for at finde en løsning,

der også kunne give venstre den af partiet ønskede tryghed for, at den nye lov ikke medvirker til en sænkning af gymnasiets niveau. Venstres og kristeligt folkepartis nye taktik må jeg opfatte som et nej til et konstruktivt skolepolitisk samarbejde, og jeg skal lykønske de to partier med deres nye skolepolitiske samarbejdspartner på højrefløjten.

Jeg håber, at udvalgsarbejdet kan føre frem til, at et flertal af folketingets partier kan samles om fælles forslag, der kan danne grundlag for en fornyelse af gymnasielovgivning.

Tove Nielsen (V):

Ja, jeg bliver jo faktisk nødsaget til lige fra starten at tage handsken op fra hr. Camre, selv om jeg bestemt ikke føler mig slået ud i tovene af de angreb, der kom. Hr. Camre var jo ved at svinge sig op på de helt store højder. Jeg skal nok lade være med at komme derop, fordi det synes jeg ærlig talt ikke der er nogen grund til. Men jeg synes nok, jeg i al stilfærdighed må have lov at sige, at det var jo ret så voldsomme angreb, hr. Camre rettede mod både venstre og kristeligt folkeparti. Hr. Camre ser nemlig væk fra én ting, som for os er aldeles afgørende, når vi i dette tilfælde diskuterer gymnasieskoleloven: vi har en holdning gående ud på, hvad vi mener må være rigtigt at forlange, når det drejer sig om indholdet i gymnasieskolerne, når det drejer sig om at fastholde det faglige niveau.

Denne holdning har vi kunnet finde hos 5 partier. Det er det, der er årsagen til, at venstre, fremskridtspartiet, det konservative folkeparti, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne i fællesskab har fremsat det ene af de lovforslag, vi diskuterer i dag. Det er rigtigt, at § 14 i vort fempartiforslag er identisk med de ændringsforslag, vi stillede til anden behandling i sidste samling. Når vi har taget dem med igen og har følt, at vi burde fremsætte et lovforslag, er det, som jeg var inde på, fordi vi har en ganske bestemt holdning til dette område. Vi frygter enormt, at det, som regeringen lægger op til, er, at man, selv om hr. Camre aldrig så meget forsikrer, at man bestemt ikke ønsker at sænke det faglige niveau, at man så netop lægger op til at sænke det faglige niveau. Skal det gå sådan, som ministeren foreslår, at alle elever, blot de har gået 9 år i skolen, altså uanset hvordan de har klaret sig, kan optages i gymnasiet? Jeg ved godt, man tilføjer ordene,

[Tove Nielsen.]

at det kan forventes, at de kan klare det, men man må altså ikke skele til, hvordan de har klaret sig, hvilke karakterer de har fået i prøvefagene, på hvilket kursus de har gået, om det har været udvidet kursus eller grundkursus. Sådanne ting er fyord, når det drejer sig om det faglige niveau. Det hører ingen steder hjemme åbenbart at snakke om den slags ting. Jeg frygter, at når det skal være sådan – og det er jo det, regeringen lægger op til – at vi så vil komme i den situation, at vi får mange unge mennesker ind i gymnasiet, som ikke kan klare de krav, man stiller til dem på gymnasiet, vel at mærke hvis man på gymnasiet vil fastholde det høje faglige niveau. Vi ved jo godt, at det er ønsketænkning, hvis man forestiller sig, at alle mennesker skal kunne klare de samme krav, og det er så sandelig også ønsketænkning, stadig væk vel at mærke hvis man fastholder det høje faglige niveau på gymnasiet, hvis man forestiller sig, at alle elever skal kunne klare disse krav. Det ved vi godt ikke kan lade sig gøre.

Skal alle have lov at gå ind på gymnasiet og prøve kræfter, så vil der ske én af to ting: fastholder man det høje faglige niveau, vil det betyde, at en hel del unge i løbet af nogle måneder eller inden for det første år måske må forlade gymnasiet, fordi de ikke kan klare disse krav. Det er skammeligt, synes jeg nok, at de skal bruge tid og kræfter og penge på det. Vi har, som jeg tidligere har nævnt, haft mere end nok af blindgyder i vores uddannelsessystem. Jeg troede, vi var enige om at afskaffe dem. For hvad skal disse mennesker bruge disse måneder til, som de alligevel ikke får noget ud af? Eller også vil der ske det, at man sænker det faglige niveau, fordi man nu engang lukker op, hvis man altså kunne få flertal for det. Nu følger jeg ministerens tankegang, så kan der altså også ske det, at man siger: når vi nu har fået så mange ekstra ind, uanset om de har evner eller interesse eller anlæg for det, der sker på gymnasiet, så skal de også igennem gymnasiet, og det vil sige, at man må sænke niveauet for at få dem med, og så er en studentereksamen efterhånden ikke meget værd. Jeg hører til blandt dem, som mener, at vi skal gøre, hvad vi kan for at sikre, at studentereksamen fortsat har sin store værdi, og at den betyder noget, den dag man skal gå videre til en videregående uddannelse.

En af to ting frygter vi sker med hensyn til

det faglige niveau, hvis man lukkede op, som regeringen foreslår. Vi føler også, at det er helt uforsvarligt i en tid, hvor vi ved, at i den anden ende, i den øverste ende af uddannelsessystemet, er der store problemer med hensyn til at skaffe arbejde til dem, der har taget først en studentereksamen og dernæst en akademisk uddannelse. Netop i en tid, hvor vi arbejder i undervisningsudvalget med tanker om adgangsbegrænsning ikke bare inden for lægestudiet, som vi har vedtaget, men også inden for andre områder, og hvor vi virkelig ved det er et problem, arbejder man altså i selvsamme stund inden for det samme parti med tanker om at sluse endnu flere ind. Man skubber altså problemerne foran sig for at genfinde dem forstærket blot adskillige år senere. Men det løser jo ingen problemer.

Hr. Camre var inde på, at venstre, jeg tager også kristeligt folkeparti med, fordi vi blev nævnt sammen, skulle frygte fremskridtspartiet, og at vi skulle frygte den folkeskolelov, vi har vedtaget. Jeg kan love, at vi står inde for den folkeskolelov, vi har vedtaget. Det er vel også derfor, vi er så omhyggelige med at følge med i, at den også bliver administreret ud fra de intentioner, som ligger i folkeskoleloven. Der er ingen tvivl om, at vi står inde for denne folkeskolelov.

Vi har heller ikke, som hr. Camre var ved at svinge sig op til, sagt nej til et samarbejde inden for det skolepolitiske område eller inden for det uddannelsespolitiske område. Hvis man endelig skal tale om den slags ting, som jeg egentlig synes burde være ganske unødvendigt, så kunne vi jo fra højrepartierne – som jeg forstår hr. Camre nu lancerer, hvem det så end skal dække, men nogle slogans skal man jo også have ind i debatten, hvis man ikke har andre argumenter, der tæller – med samme ret sige, at f. eks. socialdemokratiet også har forladt det konstruktive samarbejde med f. eks. venstre og kristeligt folkeparti, der var med til at vedtage folkeskoleloven.

Jeg synes bare, og det har jeg nævnt før over for ministeren, at vi burde holde op med at debattere på denne måde, for det drejer sig jo ikke om, om man laver et eller andet, laver en lov sammen med det ene eller det andet parti, men det drejer sig jo først og fremmest om, at man med god samvittighed kan gå ind for den lovgivning, man stemmer for, og det er derfor, vi siger, at når vi har vedtaget en folkeskolelov, som har prøver – vi har prøvefagene – og

[Tove Nielsen.]

som siger, og tak for, at det lykkedes, at der skal gives karakterer i disse prøvefag, og når vi har en folkeskolelov, der siger, at det generelle er undervisning på to forskellige kurser, grundkursus og udvidet kursus, hvor indhold og omfang og dermed også kravene er forskellige, altså på disse to kurser, er det naturligvis også, fordi vi mener, disse ting betyder noget. De betyder ikke blot noget isoleret inden for folkeskolens rammer, men de betyder også noget for de uddannelser, der ligger over folkeskoleniveauet, og i dette tilfælde for gymnasiet. Det er jo netop derfor, vi peger på, at man skal have bestået prøve på det udvidede kursus i prøvefagene. Vi erkender fuldt ud, at det kan være svært for eleverne på 7. klassetrin at finde ud af, om de vil gå på grundkursus eller på udvidet kursus. Det er også derfor, vi siger, at de skal i hvert fald på 9. klassetrin have gået på udvidet kursus. Det smidige i at kunne skifte skal vi jo netop værne om, og det er derfor, vi tager højde for den folkeskolelov, der er vedtaget, at man skal kunne gå fra grundkursus til udvidet kursus eller omvendt, men på 9. klassetrin skal man, hvis man vil ind på gymnasiet, have gået på det udvidede kursus og have bestået prøven på det udvidede kursus, og det er vel ikke for meget at forlange af de unge mennesker, at de, når de når op på 9. klassetrin, så alvorligt er ved at spekulere over, om de vil på gymnasiet eller ej.

Vi bør holde op med den snak om, at vi laver en sorteringsskole, for det er der jo ikke tale om. Det er først, når vi kommer til 9. klassetrin, at det drejer sig om at sige, om man vil det ene eller det andet. Jeg ved godt, at der er en tendens til bl. a. hos socialdemokraterne at udskyde det, som man kalder sorteringen, men jeg vil hellere sige: at udskyde det at vælge, hvad man vil, i hvilken retning man vil gå, at udskyde det så lang tid som overhovedet muligt, fordi alle helst over en lang årrække skal igennem de samme ting. Jeg lægger ikke spor skjul på, at det er det, vi vender os imod, og det ligger jo heller ikke i folkeskoleloven. Så derfor er det meget forkert at beskyldte os for i vort forslag at gå imod det, der ligger i folkeskoleloven.

Ministeren har i dag afholdt sig fra at sige, hvad hun sagde sidste år om, at forslaget om den frie adgang til gymnasiet var en direkte følge af folkeskoleloven. Det synes jeg er

meget klogt at ministeren ikke mere siger, fordi det var jo ikke korrekt. Det var en følge af det, som socialdemokratiet kom frem med i 1972, det blev bare ikke vedtaget.

Vi står nu over for et udvalgsarbejde, som skal være meget grundigt, og som jeg bestemt ikke tror bliver særlig let. Vi husker afstemningen sidste gang, og vi ved, at vi har forskellige holdninger, men én ting kan jeg i hvert fald sige, og det er, at bag de fem partier står der 87 mandater. Det er ikke noget flertal, men fem partier er dog også en ret så pæn andel af det folketing, vi har, og lige så vel som ministeren og socialdemokratiet håber på og appellerer til os om at vise forståelse, og hvad ved jeg, så må de fem partier vel også nok have lov til at sige til ministeren og sige til socialdemokratiet: I må også have forståelse for, at der står fem partier, som i enighed står fast på denne holdning, fordi vi ønsker at værne om det faglige niveau, fordi vi mener, at en dygtig ungdom er den bedste garanti for, at vi fremover har noget at bygge på i Danmark.

Eva Rothenborg (FP):

Som undervisningsministeren nævnte, er forslagene jo meget parallelle, og der er sådan set i det store og hele to væsentlige forskelle: som nævnt af undervisningsministeren § 14 med adgangskriteriet, hvor vi som medforlagsstillere til fru Tove Nielsen m. fl.s forslag om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus mener, at gymnasiet bør bevares som indgangsport til de højere uddannelser, og at der må ligge en rent faglig vurdering bag en indstilling til en gymnasieuddannelse og ikke en mere eller mindre subjektiv bedømmelse, som er foretaget af de implicerede parter selv. Jeg sigter selvfølgelig her til elever og forældre, hvor ønsker eller ambitioner for ofte kan komme til at overskygge de rent faglige muligheder. Hvis det skal tages som en mistillid til forældrenes dømmekraft, all right, så må det altså opfattes på den måde.

Den anden forskel er en generel uvilje mod at tillægge undervisningsministeren bemyndigelser, der i for høj grad åbner mulighed for helt at ændre gymnasiets form og indhold hen over hovedet på folketing og undervisningsudvalg. I denne forbindelse skal det ikke være nogen hemmelighed, at sporene skræmmer en lille smule, når man erindrer tilfælde, hvor problemer af interesse for såvel undervisnings-

[Eva Rothenborg.]

udvalg som folketing har været kørt som aktstykker i finansudvalget og uden for vores rækkevidde og indflydelse.

Vi ønsker ikke et gymnasium som en statisk institution i et dynamisk samfund, men vi ser på gymnasiet som blot et lille led i en samlet uddannelsesproblematik, men et led, der kun kan bevare sin styrke og værdi, hvis dets fundament ikke svækkes.

Fremskridtspartiet vil efter undervisningsministerens og den socialdemokratiske ordførers anmodning – til trods for hans meget vrede bemærkninger – naturligvis gå ind i udvalgsarbejdet af de to forslag med en positiv vilje til at forsøge på et eller andet tidspunkt at få de to forslag til at mødes på en for alle parter tilfredsstillende måde, for vi er godt klar over, at når det gælder lovforslag af en så stor rækkevidde for vores uddannelsessystem som skolelovsforslag i det hele taget, så er det af stor betydning, at et så stort og bredt flertal som muligt kan finde frem til en fælles holdning og en fælles løsning. Vi er glade for i den forbindelse at høre til slut fra den socialdemokratiske ordfører, at han anser de to lovforslag for at være et oplæg til en bred debat, for det er og bliver naturligvis noget skidt, når så vigtige områder skal vedtages eller forkastes med kun et lille bitte flertal.

Lone Dybkjær (RV):

Så står vi igen med to lovforslag, et fra socialdemokratiet og et fra en fempartigruppe anført af venstre, og vi kan så gentage replikkerne fra foråret, men det vil jeg dog lade være med.

Jeg skal ikke dadle nogen, fordi de har genfremsat deres forslag, blot dette ikke kan tages som udtryk for, at man er låst fast på sit eget forslag, men har ønsket en diskussion omkring gymnasieloven, og blot vi kan være enige om, at et så vigtigt område som gymnasiet ikke må reguleres med en enkelt stemme i folketinget, men at der åbnes op for en forhandling.

Det radikale venstre mener, sådan som dog også andre har givet udtryk for her i dag, at der skal være bredde over skolelovene, og vi har derfor sammen med hr. Lembourn, der deler dette synspunkt, besluttet at fremsætte i løbet af denne eller næste uge et kompromisforslag.

Jeg skal her indskrænke mig til en beskrivelse af den væsentligste af paragrafferne,

nemlig § 14, den vedrørende adgangen til gymnasiet, og det bliver så samtidig mine kommentarer til de to foreliggende lovforslag.

Fempartiforslaget indeholder jo en klar stramning i forhold til i dag med hensyn til adgangen til gymnasiet. Der kræves udvidede kurser i fem fag, og der kræves aflagt prøver i samtlige fem fag. Til gengæld indeholder undervisningsministerens forslag en lempelse af adgangsbetingelserne, således at der i realiteten bliver fri adgang.

Der er ikke tvivl om, at der tiltrænges en reform inden for gymnasieområdet, og det skal nok vise sig at blive helt nødvendigt, når først folkeskoleloven virkelig er begyndt at virke, men inden for de, for slet ikke at tale om dét, kommende år vil det tidsmæssigt og økonomisk være helt umuligt at gennemføre en reform. En adgang til gymnasiet må derfor basere sig på det nuværende gymnasium, men samtidig også på den nuværende folkeskolelov.

På baggrund af dette sidste går det radikale venstres og hr. Lembourns forslag derfor ud på at opretholde, så tæt som det er muligt, de nuværende adgangsbetingelser til gymnasiet med den hensyntagen, der er nødvendig, til, at vi har fået en ny folkeskolelov. Med andre ord, da gymnasiet ikke ændres i dag, må man sikre nogenlunde de samme tilgangsbetingelser som i dag, men en manglende gymnasiereform må ikke betyde, at den vedtagne folkeskolelovs hensigter ikke kan føres ud i livet.

Kravene til adgangsbetingelser bliver herefter i det radikale venstres og hr. Lembourns forslag for det første, at man har afsluttet 9. klassetrin i grundskolen, at man har fulgt undervisningen i tysk på 7. og 9. klassetrin, at der aflægges afgangsprøve i dansk samt regning og matematik, eventuelt et enkelt fag til, og at man efter den hidtidige skoles opfattelse er egnet til at gå i gymnasiet.

Det radikale venstres og hr. Lembourns forslag adskiller sig fra venstres på to hovedområder. For det første ved ikke at stille krav om udvidede kurser. Efter vor opfattelse er det ikke i overensstemmelse med den vedtagne folkeskolelov; man ville herved nemlig i praksis tvinge forældrene til at vælge udvidet kursus i alle kursusdelte fag, mens hensigten jo netop har været, at valget mellem grundkursus og udvidet kursus skulle træffes fra fag til fag ud fra en bedømmelse af, på hvilke kursus den enkelte elev på det pågældende tidspunkt ville have de bedste muligheder for fremgang i

[Lone Dybkjær.]

faget. For det andet ved ikke at kræve afgangsprøver i alle fagene dansk, regning og matematik, tysk, engelsk, fysik og kemi, idet det må anses for at være en skærpelse i forhold til i dag, og desuden kan det betyde en række administrative ulemper, som kan forsinke meddelelserne om fordelingen af eleverne til gymnasierne.

Endvidere adskiller det sig også fra undervisningsministerens forslag på to hovedpunkter. For det første ved at kræve afgangsprøve og for det andet ved, at det fortsat er den hidtidige skole, der indstiller til gymnasiet, hvem den mener er egnet til gymnasiet.

Vi håber på, at vi med et sådant forslag vil kunne samle et bredt flertal i folketinget, og vil gerne appellere til et samarbejde omkring forslaget. Det vil, som jeg indledte med at sige, være meget ulykkeligt for eleverne og deres forældre, hvis dette ikke sker, hvis man kan risikere en siksakkurs afhængig af bare en anelse forskellig sammensætning af partigrupperne i folketinget. Vi håber derfor på, at både fempartigruppen og undervisningsministeren med socialdemokratiet vil være villige til at forhandle om vores lovforslag. Vi vil naturligvis også selv være villige til det. Vi har prøvet at fremsætte noget, vi mente kunne være et kompromis, men det er klart, at udgangspunktet har været, at vi ønskede et forhandlingsgrundlag.

Kristine Heltberg (SF):

Det ville være temmelig meningsløst at bruge uendelig meget af folketingets tid på igen at drøfte gymnasiereformen, som vi jo har drøftet både i undervisningsudvalget i uendelig lange tider, og som vi også har haft fremme her i salen.

Men jeg kan ikke tilbageholde min bitterhed over, at man fra venstres side, venstre, der dog har været et forligsparti, man har kunnet stole på, hvor et ord var et ord, har villet være med til at fremsætte det lovforslag, vi arbejder med her i øjeblikket, et lovforslag, der i den grad er i strid med folkeskoleforliget.

Jeg hørte til min undren fru Tove Nielsen gentage også her i dag, at hun ikke kan se, at venstre her handler i strid med det forlig, man har indgået. Men det synes dog at være ganske indlysende klart, jeg kan blot henvise til hele udformningen af § 14, således som den foreligger i det af venstre m. fl. fremsatte lovforslag.

Det forekommer mig, at den tankegang, der bliver udtrykt i denne udformning af den centrale paragraf i hele lovforslaget, er en tankegang, der ligger uendelig fjernt fra den tankegang, man mødte, dengang man for tilsyneladende ikke så mange år siden forhandlede om folkeskoleforliget, og hvor den frie adgang til gymnasiet var den eneste logiske og konsekvente følge af den lov, man arbejdede med.

Folkeskoleforliget indebærer jo, at man så at sige ikke kan dumpe ud af folkeskolen. Det indebærer, at man har tillid til forældre, lærere og elever, til den afleverende skole med hensyn til, hvem der skønnes egnet til optagelse i gymnasiet, uden at tvinge prøver igennem.

Det forekommer mig, at venstre ikke blot prøver at tvinge en mellemskoleeksamen ind ad bagdøren, men i og for sig næsten gør det på en måde, der gør den gamle mellemskoleeksamen til noget, man dog ville have foretrukket, fordi der stod alle dog i og for sig nogenlunde lige over for kravene. Her bliver det hele pakket ind og gjort så besværligt som muligt, således at det typisk er de velbjærgede, de særlig velskolede, forældres børn, der får bedst mulighed for at komme i gymnasiet. Adgangen gøres i og for sig endnu mere kompliceret, end den ville have været under nogle helt forældede love.

Jeg synes, der er tale om et så alvorligt tilbageskridt og en sådan fuldstændig opgivelse af den tanke, der lå bag reformen af folkeskolen, at jeg slet ikke kan forstå, at det er det samme parti, vi har med at gøre i begge situationerne.

Det forekommer mig derudover nødvendigt at sige, at selv om jeg ikke betragter undervisningsministerens forslag som et, jeg i en anden situation ubetinget ville have været begejstret for, så er det dog så indlysende bedre, idet det er en klar konsekvenslov af det folkeskoleforlig, man har vedtaget, at man dog roligt, som det ser ud i øjeblikket, kan tilsige dette forslag sin fulde støtte.

Jeg vil nok sige, at hvis man skulle lave en gymnasielov i dag svarende til, hvordan man kunne forestille sig ændringerne i overensstemmelse med de tanker, som rører sig i mit parti, hvad angår netop denne aldersklassers uddannelse, ville det have været et lovforslag, som jeg i og for sig også tror ministeren ville have set som en del af en samlet lovgivning omkring de 16-19-åriges uddannelse. Nu vel, det er vi langt fra i øjeblikket, men vi kan ikke strække os ret meget videre, end vi gør med hensyn til

[Kristine Heltberg.]

gymnasieloven ved at tilslutte os det af ministeren fremsatte lovforslag.

Gerda Møller (KF):

Hr. Camre mente, at når venstre havde fremsat dette lovforslag sammen med 4 andre partier, var det, fordi de var blevet bange for fremskridtspartiet, og i den forbindelse sagde han, at de konservative længe har været bange for fremskridtspartiet, og at det skulle være vores baggrund.

Vi har i hvert fald ikke været spor bange for fremskridtspartiet. Det, vi har været bange for, har været konsekvenserne af den nye folkeskolelov, og jeg synes ærlig talt, som jeg snart har sagt mange gange fra denne talerstol, når vi har diskuteret folkeskoleloven og dens konsekvenser, at vi får ret. Hver eneste dag har vi jo eksempler på uheldige konsekvenser af den nye folkeskolelov.

Det er også derfor, jeg med det samme vil skynde mig at understrege, at det konservative folkeparti tager skarpt afstand fra undervisningsministerens forslag om at gøre det bestående gymnasium til et åbent gymnasium, et gymnasium, som ikke stiller nogen som helst reelle krav til de elever, der skal optages i det, hverken krav om deltagelse i udvidet kursus eller krav om afgangsprøver før optagelsen. Det har vi også sagt før fra denne talerstol, og vi er ikke kede af at gentage det, tværtimod. Det tror jeg aldrig vi bliver trætte af, hvis ikke vi får det ændret. Vi ønsker ikke at medvirke til en udhuling af gymnasiet og en sænkning af det faglige niveau.

Når en adgangsprøve ikke mere lægges til grund, må gymnasierne indrette sig på, at elevernes forudsætninger er mere forskellige end hidtil, og en sådan spredning vil give mange problemer. Selv Gymnasieskolernes Lærereforening, der formentlig af fagpolitiske grunde støtter den frie adgang, har peget på disse problemer. Foreningen mener, at hvis der skal være den frie adgang, så bliver det nødvendigt at etablere en støtteundervisning for elever, der mangler de nødvendige forudsætninger. Det bliver nødvendigt at nedsætte klassestørrelsen, det bliver nødvendigt at differentiere undervisningen, og den mener også, der bør sættes ind med andre foranstaltninger.

Ministeren var inde på, at vi ikke havde megen tillid til forældrene, når det gjaldt deres

vurdering af deres børns egnethed for optagelse i gymnasiet. Nej, det kan være svært på dette ene punkt at have tillid til forældrenes vurdering af deres børns egnethed. Vi går ellers ind for både øget forældre- og øget elevindflydelse, men vi finder alligevel ikke, det er rigtigt at overlade til forældre og børn i samråd at skønne, om eleven har de fornødne kundskaber, tilstrækkelig modenhed osv. til at kunne optages i gymnasiet. Vi hørte jo også fra en af de foregående talere her, at mange forældre – og det ved vi jo af erfaring – har store ambitioner på deres børns vegne. Derfor har de somme tider skyklapper på, når de skal vurdere deres egne børn. Vi må forlange, at der også fremover skal være et egentligt optagelseskriterium, og som en konsekvens af vores indstilling fremsatte vi allerede den 16. marts i år et ændringsforslag til ministerens forslag om fri adgang, og det er dette ændringsforslag, udvidet med faget dansk, der danner grundlaget for det lovforslag, som vi her behandler sammen med ministerens, og som er blevet fremsat sammen med venstre, fremskridtspartiet, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne. Det er altså det konservative ændringsforslag, der i virkeligheden er baggrund for dette lovforslag, og det stiller som betingelse for optagelse i l. g., at eleverne har gennemgået undervisningen i grundskolens udvidede kursus eller ikke-kursusdelt undervisning i regning, matematik, engelsk, tysk, fysik og kemi på 9. klassestrin og har aflagt folkeskolens afgangsprøve i dansk med tilfredsstillende resultat, samt at de efter den hidtidige skoles opfattelse forventes at kunne følge undervisningen i gymnasiet på tilfredsstillende måde og fuldføre på normal tid; endvidere er optagelsen i l. g. sproglig betinget af, at eleverne har aflagt folkeskolens afgangsprøve i latin med et tilfredsstillende resultat.

Ministeren udtrykte – og det er der også nogle andre der har gjort – at det betyder en skærpelse i forhold til de adgangskriterier, der er i dag. Ja men det er også meningen. For meningen med dette forslag er, at vi simpelt hen vil forhindre, at gymnasiet fremover skal trækkes med en række elever, som i virkeligheden er uegnede, og vi kommer derfor ikke i gymnasiet af med alle de mange problemer i dagligdagen, som jeg har omtalt tidligere i dag fra denne talerstol.

Vi håber, at vi med dette forslag kan forhindre

[Gerda Møller.]

dre at skubbe flere unge end nødvendigt ud i en nederlagssituation, fordi de alligevel ikke kan leve op til de krav, gymnasiet stiller til dem, og vi håber også at forhindre en niveausenkning, som kan blive katastrofal for de elever, der efter en studentereksamen ønsker at søge ind i en længerevarende, videregående uddannelse.

Når en så stor og ny, og jeg mener også svag, gruppe uden videre skal kunne optages i gymnasiet, kan det ikke undgås, at kravene til undervisningen må blive sænket. Jeg har sagt det før, at jeg tror, det bliver meget svært at lade store flokke dumpe til studentereksamen, og derfor må man frygte, at det næste skridt bliver, at man afskaffer studentereksamen som afslutning på gymnasiet, og at man så blot får et bevis på at have fulgt undervisningen i de 3 år. Og så er vi inde i det, jeg vil kalde den socialistiske skole, som er socialdemokratiets ønskemål, hvor man har fået slettet alle skel. Den tendens har vi tidligere advaret imod både ved behandlingen af folkeskoleloven og ved første behandling af lovforslaget om det 10.-12. uddannelsesår. Vi tror ikke, at alle er født lige med hensyn til anlæg og evner, ja, vi ikke alene ikke tror det, vi ved det, og derfor tror vi heller ikke på, at man kan nå den af socialdemokratiet tilstræbte lighed igennem uddannelsen. Skal man tilstræbe en lighed, må det gå over det sociale, det kan ikke gå over uddannelsen, og i øvrigt mener jeg, at så skal man sætte ind på et meget tidligere tidspunkt end ved gymnasietidspunktet.

Vi kan altså ikke anbefale ministerens lovforslag, det vender vi os imod, og vi står naturligvis fast på vort eget lovforslag.

Chr. Christensen (KrF):

Det var jo grove løjer, hr. Camre lagde op til her for lidt siden. Nu vil jeg gerne sige, at kristeligt folkeparti har ikke for vane at lade sig skræmme hverken af partier eller af personer fra den ene såvel som fra den anden side i denne sal. Vi skal nok selv finde ud af, hvilken holdning vi skal have. Jeg skal i øvrigt ikke tage tråden op, men blot tilslutte mig de udtalelser, fru Tove Nielsen fremkom med her som ordfører for forslagsstillerne i anledning af de faldne udtalelser fra hr. Camres side.

Det er nu kun ca. et halvt år siden, vi her i salen sidst drøftede forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

Det er nok rigtigt at tage tråden lidt op fra dengang.

Den i undervisningsministerens dengang fremsatte forslag i princippet frie adgang til gymnasiet kunne vi ikke tiltræde, idet vi frygtede, at forslaget ville medføre en forringelse af det faglige niveau i gymnasieskolen. Derfor stillede vi sammen med andre partier ændringsforslag til § 14 i undervisningsministerens forslag med det sigte at få klarlagt optagelsesbetingelserne til 1. gymnasieklasse, klarlagt dem derhen, at eleven skulle have afsluttet 9. klassetrin i grundskolen, at eleven skulle have gennemgået udvidet kursus eller ikke-kurssdelt undervisning i et vist antal fag, regning, matematik, engelsk, tysk, fysik og kemi på 9. klassetrin i grundskolen, at eleven skulle have aflagt folkeskolens afgangsprøve i de foranævnte fag samt dansk med tilfredsstillende resultat, og endelig at eleven efter den hidtidige skoles opfattelse forventedes at kunne følge undervisningen i gymnasiet på tilfredsstillende måde og udføre den på normal tid.

Det er rigtigt, at der ikke dengang blev sagt noget om, at elevernes forældre her skulle ind som afgørende part. Det er der heller ikke sagt noget om i dette lovforslag, simpelt hen fordi hele folkeskolelovens intention jo netop er, at skolen i alle vigtige sager, forinden afgørelse træffes, på forhånd drøfter disse sager med forældrene. Det er derfor en urimelig påstand, at forslagsstillerne her skulle tilsidesætte forældrenes medarbejderskab.

Vi ved jo, hvordan det gik med disse forslag. På grund af stemmelighed her i salen bortfaldt ændringsforslaget, og senere bortfaldt ministerens forslag som helhed.

Skal det faglige niveau i gymnasiet fastholdes, og det mener vi det skal, er det efter vor opfattelse nødvendigt, at de foreslåede optagelseskriterier gennemføres. De ligger jo nu indarbejdet i de 5 partiers lovforslag, som vi jo fra kristeligt folkepartis side ganske naturligt som medforlagsstillere fuldt ud tilslutter os.

Det af undervisningsministeren fremsatte lovforslag indeholder som det før omtalte forslag fra sidste samling stadig i princippet den frie adgang til gymnasiet. Derfor må vi afvise forslaget på dette punkt. Vi hilser med tilfredshed, at ministeren også i sit forslag har taget de punkter med, som undervisningsudvalgets flertal var enige om i sidste samling, f. eks. § 5 om kristendomsundervisningen og § 19, hvor minimumstallet er sat til 12 elever pr. klasse i

[Chr. Christensen.]

stedet for det tidligere forslag med 15 elever.

I § 4 har ministeren foreslået et nyt stk. 4 om, at der for elever, der på grund af midlertidig sygdom ikke kan følge skolens almindelige undervisning, kan fastsættes undervisning efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren. Dette forslag synes vi er godt, og det vil vi gerne være med til at indarbejde i de 5 partiers forslag.

Jeg vil gerne sige, at årsagen til, at vi ikke kan tilslutte os den frie adgang til gymnasiet som foreslået af undervisningsministeren, er denne, at den frie adgang efter vor opfattelse vil betyde, at gymnasiet bliver nødt til at indrette sin undervisning efter de elever, der kommer der, og så er der for os at se kun to muligheder, såfremt det nuværende faglige niveau skal fastholdes. Den ene mulighed er den, at gymnasiet i løbet af kort tid må skubbe de elever, der viser sig ikke at kunne klare kravene, fra sig, og det er ikke få elever, det drejer sig om. Vi ved, at der i de sidste år har været afvist ca. 1.000 elever om året som ikke-egnede. Af dem, der opgav at søge optagelse, fordi de tvivlede på, at kravene kunne honoreres, vil nok en del føle sig tilskyndet til at søge optagelse, såfremt den frie adgang gennemføres. Det vil altså formentlig blive et ret stort tal, der ikke kan klare kravene, og så må de forlade gymnasiet i løbet af ganske få måneder. Det kan gymnasierne ikke holde til.

Så er der kun én mulighed tilbage, nemlig denne, at gymnasiet for at bevare eleverne sænker niveauet så langt ned, at alle elever kan klare kravene. En sådan niveausænkning bliver efter vor opfattelse katastrofal for gymnasiets fremtid, fordi den ødelægger baggrunden for elevernes senere videreuddannelse.

Må jeg endelig nævne til slut, at det er meget væsentligt, at vi får de nødvendige dispensationsbestemmelser igennem, sådan at de, der af en eller anden grund er kommet uden for den normale rytme, også får en mulighed. Her tænker jeg ikke mindst på de elever, som måske har valgt et andet niveau i starten i 8. klasse. Gymnasieuddannelsen er et vigtigt led i vort undervisningssystem. Derfor må sagen afkræve den største alvor i behandlingen. Vi ønsker ikke gymnasieuddannelsen svækket, men fastholdt i sit niveau.

Nu må undervisningsudvalget ikke mindst i lyset af de afstemninger, vi havde før sommer-

ferien, alvorligt gå i gang med at gennemarbejde de tre forslag, der nu vil komme til at foreligge.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg finder heller ingen grund til at gentage meget af den debat, vi havde i foråret. Jeg finder heller ikke grund til, sådan som åbenbart undervisningsministeren og den socialdemokratiske ordfører gør det, nogen undren over, at det er gået, som det er gået med denne sag. Allerede dengang folkeskoleforliget blev vedtaget, advarede vi. Først og fremmest advarede vi socialdemokratiet og socialistisk folkeparti mod at gå ind i dette forlig, idet vi henviste til, at det, som man hævdede var den store fordel i den nye folkeskolelov, nemlig at man kom niveaudelingen til livs, i virkeligheden ville blive gennemført ganske konsekvent, og at vi stadig væk ville have sorterings- og delingsskolen. Og det er jo det, som er tilfældet.

Det var et af hr. Maigaards foretrukne argumenter dengang, at det netop var den frie adgang til gymnasiet, der herved blev sikret som et af de store goder. Der var ingen af forligspartierne, der på daværende tidspunkt fandt sig foranlediget til at protestere imod denne udlægning. Fru Tove Nielsen har senere sagt, at hun heller ikke har sagt, at hun var tilhænger af den frie adgang, og det er sikkert rigtigt. Hun valgte at skjule kortene dengang, og så kom trumferne først ud af ærmerne senere, hvor man igennem gennemførelsen, hvis det forslag, som de 5 partier nu lægger frem, gennemføres, nu ikke blot vil opretholde det, man havde før, men hvor man, som det også er sagt her i debatten, ganske åbenbart strammer betingelserne for optagelse i gymnasiet.

Det har som sagt ikke undret os, at det er gået på den måde. Det sker da også nu med de mest luftige argumenter. Det, som de 5 partier med flid henviser til, er frygten for en sænkning af niveauet i gymnasiet. Jeg regner med, at man kan stole på de prognoser, som er udarbejdet i undervisningsministeriet, om, hvad det vil betyde af tilgang, hvis man åbner op til gymnasiet, og det skulle dreje sig om omkring ved 1.000 det første år og en lidt mindre tilvækst senere hen.

Det er i størrelsesordenen omkring 5 pct. Når man tager i betragtning, at der i 1960 var 5 pct. af en ungdomsårgang, der gik i gymnasiet, mens vi nu har over 25 pct., og at vi har

[Freddy Madsen.]

klaret denne udvikling uden nogen niveausænkning i gymnasiet, så er der ingen grund til at tro – således som det også er understreget af organisationerne – at der skulle blive tale om nogen niveaudgang med den beskedne tilgang, der her ville være tale om.

Så bliver det sagt, at det skubber opad i systemet, og at det ikke er det, vi har brug for, når vi nu er i gang med at gennemføre adgangsbegrænsning. Nu kan vi jo diskutere spørgsmålet om adgangsbegrænsning ved en anden lejlighed, men jeg har den opfattelse, at uanset om der er lukket op i systemet den anden vej, så er det under alle omstændigheder, hvis evner og muligheder er til stede, et ubetinget gode, ikke mindst i de tider, vi lever i, at de unge får de muligheder for en uddannelse, også i det 10. og 12. uddannelsesår, der her er tale om. Det kunne også ses i forbindelse med hele diskussionen om de 16–19-åriges uddannelse, med de muligheder, der bør åbnes op for, for en mere smidig overgang imellem boglige og praktiske fag.

Men nu er vi altså nået dertil, hvor to forslag står over for hinanden, og nok en gang er ministeren og socialdemokratiet parat til at sværge og forsikre, og de fremfører en stor mængde fornuftige argumenter for disse ting, for så at tilføje; men, venner til højre i salen, I skal ikke tro, det er så slemt ment, for som sædvanlig er vi naturligvis parat til at bøje af for at sikre det såkaldt brede flertal omkring uddannelsespolitikken, som i virkeligheden lægger ganske snævre bånd for uddannelserne.

Dér er det så, at det radikale venstre og hr. Lembourn optræder som de store frelsere og forsonere i denne sag og skal så lande, sådan som det er radikal sædvane, helst i midten, hvis man kan, ofte med det til følge, at det bliver et godt stykke ud over midten til højre, det alligevel ender. Hvis vi ser på de ting, som fru Lone Dybkjær her har remset op, og som naturligvis kan være lidt svære at overskue, når vi får dem serveret her og skal tage stilling til dem, ja, så er der jo i virkeligheden kun nuanceforskelle mellem det, de 5 partier lægger frem, og så det, man her har fundet frem til.

Det, der er det afgørende, er jo netop, at det forslag, der her lægges frem, vil have nøjagtig den samme virkning som folkeskoleloven på de områder, hvor man sagde, den skulle have

virkning, nemlig i spørgsmålet om at forhindre denne sorteringssskole, i spørgsmålet om at forhindre niveaudelingen. Nu vel, lidt mere afpasset, lidt mere radikalt tilskåret, altså radikalt venstre tilskåret. Men alligevel vil det jo få den virkning, at når man gennemfører prøver i dansk, i regning og i et andet fag som betingelse for optagelse i gymnasiet, ja, så er det klart, at der allerede her vil ligge en tilskyndelse for de forældre, som af den ene eller anden grund, og måske også børnene selv, ønsker, at deres børn skal videre i gymnasiet. På et meget tidligt tidspunkt – det gælder i øvrigt også de 5 partiers forslag – vil man nu sige: ja men herregud, det er kun i 9. klasse. Men hvis man ved, at den barriere ligger der, så vil der naturligvis være en tilskyndelse til allerede på et langt tidligere tidspunkt at niveaudele, til, at man vil foretrække de udvidede kurser, for man ved jo, at på et eller andet tidspunkt skal man igennem nåleøjet, hvis man vil i gymnasiet. Her er det altså, principperne i det forslag, som er fremsat af de 5 partier, og det kompromisforslag, som nu lægges frem, i høj grad ligner hinanden.

Vi vil naturligvis som altid være rede til at se også på de forslag, når vi nu får dem frem, men sådan som udsigterne til nye forlig efterhånden rides op, tror jeg, at vi desværre nok en gang kommer til at stå i den situation, at vi må sige nej til det forlig, der kommer ud af det. Vi får så den ringe tilfredsstillelse, meget ringe tilfredsstillelse, at vi senere i lighed med om folkeskoleloven kan sige: hvem var det, der fik ret i den sag?

Arnfast (CD):

Som medforslagsstiller til lovforslag nr. L 46 behøvede jeg sådan set ikke at sige meget i denne debat, men den sidste ordfører, hr. Freddy Madsen, fik mig dog til at overveje noget.

Både hr. Freddy Madsen og jeg har haft lejlighed til i finansudvalget at modtage et aktstykke, bl. a. fra engelsk institut i Odense, hvori man meddeler, at man bliver nødt til at holde et kursus på dette institut for simpelt hen at få en ensartet viden om engelsk grammatik. Det fortæller da noget om, at vores gymnasium ikke slår til, når man bliver nødt til på et universitet at lave et specielt kursus bare for at få dem op på mærkerne. Det er det, vi vil forhindre ved at løse gymnasiets, hvad skal vi sige, retning mod den videregående uddannelse.

[Arnfast.]

Jeg skal ikke kaste mig længere ud i lovprisning af det ene forslag eller det andet, det vil vi jo få lejlighed til at gøre siden hen og få gennemgået i udvalget, men selvfølgelig er det da fristende at se på det tredje lovforslag, som blev bebudet her, eller i hvert fald det tredje forslag fra fru Lone Dybkjær og hr. Lembourn. Jeg kan ikke sådan på stående fod tage stilling til det, men to ting lagde jeg mærke til. Den ene var, at man ikke ønskede krav om disse udvidede kurser. Det var dér, det adskilte sig fra, hvad vi mener. Ja men jeg mener, at de udvidede kurser netop er det sted, hvor man skaber læsetræning og målbevidsthed. De unge, der kaster sig ud i de udvidede kurser, virker altså trænede til at fortsætte.

Det andet var, at der også er ønske om, at der ikke skal være afgangsprøver i alle fag. Det er jo igen at tage, skal vi sige eksamen, det, der bare kan minde om en eksamen, ud af det. Og det, man har indtrykket af der savnes mest hos de dygtige unge, der vil frem, er nok muligheden for en gang imellem at få lov til at prøve kræfter, ikke alene med deres egen kunnen og deres jævnaldrendes, men sådan set også med folk fra hele landet.

Vi vil altså foreløbig stå fast på vores forslag, men er naturligvis villige til at se på det forslag, der her ligesom er blevet skitseret. Det er da klart, at dette at lave en gymnasielov skal ske i en bredere enighed, og jeg må sige, at som folketinget er sammensat i øjeblikket, er det ministrenes opgave at skabe denne brede enighed. Det kan ikke være ministrenes opgave at skabe konfrontationer. Det vil jeg da håbe at hr. Lembourn, som muligvis tager det op, vil give mig ret i. Kan ministrene ikke selv, må vi selvfølgelig prøve, om vi i folketinget kan klare det, men det havde nu været rart, om ministeren, der allerede så et forslag ligge fremme, ligesom med folkeskoleloven var begyndt at arbejde ud fra dette forslag. Bl. a. folkeskoleloven, fremsat af fru Tove Nielsen og et større flertal, kom jo igennem, men med ministerens hjælp.

Steen Folke (VS):

Venstresocialisterne er tilhængere af reformer i gymnasiet, også reformer, som går langt videre end det, disse forslag overhovedet handler om. Jeg tænker bl. a. på nedbrydning af den stive fagopdeling og ændring af fagindholdet,

så andre opfattelser end borgerlige i højere grad kunne komme til orde. Men disse forslag drejer sig altså først og fremmest om adgangs-betingelserne til gymnasiet.

VS er modstandere af de borgerlige partiers fællesforslag. Jeg skal her nøjes med at tale om dette forslags § 1, nr. 18, om optagelsesbetingelser. Man skal altså efter disse betingelser normalt have fulgt udvidet kursus i en stribe fag og bestået prøver i disse fag tillige med dansk. Efter vores mening vil det være med til at ødelægge undervisningen langt ned i systemet.

Fru Tove Nielsen kan ikke lide, at man taler om en sorteringsskole, men hun understreger, at det, hun ønsker, er at sortere eleverne i den skole og på det tidspunkt, der er tale om her, nemlig efter 9. klasse. Ordet bryder hun sig ikke om; realiteterne går hun ind for med næb og kløer. At der i høj grad ved en sådan sortering vil blive tale om en fortsat social slagside, véd enhver med et minimum af indsigt i undervisningsforhold og skolens funktion.

Regeringens forslag kan vi i hovedsagen støtte. Jeg vil lige omtale et par af de mindre væsentlige punkter i forslaget. VS er stadig modstandere af, at ateister skal fratages muligheden for at blive fritaget for religion, så længe religionsundervisningen har den slagside i retning af kristendommen, som tilfældet er.

Vi er tilhængere af den udvidede adgang til forsøgsvirksomhed, som regeringen foreslår, og afviser dermed venstre m. fl.s forslag om de samme ting. Vi er også tilhængere af den af regeringen foreslåede bestemmelse om undervisning af elever under sygdom.

Det vigtigste i regeringsforslaget er spørgsmålet om adgangen til gymnasiet, og dér foreslår regeringen altså igen en friere adgang. Jeg siger udtrykkelig: en friere adgang, for der er ikke tale om en fri adgang, som fru Lone Dybkjær sagde, men der er tale om en friere adgang end hidtil, og det mener vi er et vigtigt fremskridt, og det er afgørende for, at vi kan stemme for regeringens forslag.

Jeg havde foretrukket, at afgørelsen om optagelse i gymnasiet var blevet henlagt til den elev, der skulle optages, i stedet for til elevens forældre. Unge mennesker på 16 år bør selv bestemme, om de ønsker at gå i gymnasiet. Jeg er godt klar over, at bestemmelsen om forældrenes afgørelse dels har noget at gøre med myndighedsproblematikken, dels i de fleste til-

[Steen Folke.]

fælde reelt vil give eleverne en afgørende indflydelse. Derfor kan vi også gå ind for forslaget i den formulering, det har.

Derimod er vi ikke særlig glade for de ekstra krav, der stilles op om tysk og om latin for dem, der skal i sprogligt gymnasium, men det er mindre væsentligt. Så vidt, så godt om regeringens forslag.

Allerede i foråret, da vi behandlede disse sager, var både regeringen og socialdemokratiet så kompromissøgende, at det halve kunne være nok. Jeg mener, at hr. Arnfasts udtalelser her og bebrejdelser om at søge konfrontation er helt hen i vejret. Regeringen har ustandselig – og jeg kan se, at hr. Camre nikker – socialdemokratiet har ustandselig været uendelig imødekommende over for de borgerlige partier. Man har ønsket et råddent kompromis, og det ender også med, at man får det.

På den baggrund kan man udmærket forstå det radikale moderate udspil, som der ikke skal være nogen tvivl om at vi vil stemme imod. Det er et uselt kompromisforslag. På det principielle plan adskiller det sig væsentligt fra regeringens forslag. Både punktet om, at afgørelsen overgår fra elever og forældre til skolen, og forslaget om, at der skal indføres afgangsprøver i visse fag, er punkter, som giver en principiel og væsentlig forskel fra regeringens forslag. I forhold til de øvrige borgerlige partiers fællesforslag er der tale om gradforskelle, man ønsker f. eks. ikke prøver i så mange fag. Det er nogle gradforskelle, det er selvfølgelig ikke ligeegyldigt, men det er ikke principielle forskelle, der er tale om.

De fleste ordførere har udtalt deres hede ønsker om et bredt flertal omkring denne sag. Det vil da også være en fordel, hvis der er mange om at gennemføre de planlagte forringelser i forbindelse med et råddent kompromis. Jo flere der er med, jo flere er der til at dele ansvaret. Det er godt for de samarbejdende ansvarlige partier, men det er synd for eleverne.

Lembourn (UP):

Så er vi omtrent i den samme situation, som vi var i sidste samling. Heldigvis kan jeg altså tilføje ordet »omtrent«, for det fremgik af ministerens tale og af hr. Camres tale og af talerne af flere af ordførerne for oppositionsforslaget, at man i højere grad end ved diskussionen i sidste samling var indstillet på at prøve på at finde et kompromis.

Nu er situationen jo den, at vi skal finde et kompromis. Vi skal have en lov, det er nødvendigt, simpelt hen. For at få gymnasiet til at fungere som en naturlig fortsættelse af folkeskolen, sådan som den nu er indrettet, skal der altså laves en lov.

Jeg sagde i sidste samling, at jeg anså det for helt afgørende, at man netop i uddannelsesspørgsmål prøver at få et bredt flertal bag det, man bestemmer sig til. Det er god tradition her i folkettingen, og derfor bør ikke noget forslag inden for dette område gennemføres med 1 stemmes overvægt. Det er af den grund, fru Lone Dybkjær på det radikale venstres og mine vegne har fremsat en række tanker om, hvor et sådant kompromis kunne ligge. Fru Lone Dybkjær har redegjort for det mere konstante indhold af de tanker, vi har gjort os, det gælder jo altså særlig § 14, og jeg skal indskrænke mig til en mere principiel betragtning.

Når vi altså er nogle, som vil arbejde for et sådant kompromisforslag, så er det ud fra to målsætninger. Den ene er, at der må finde en harmonisering sted af den struktur, der nu er skabt i folkeskolen, og den, der skal skabes i gymnasiet. Den anden er, at vi ønsker at opretholde det faglige niveau i gymnasiet.

Resultatet af de tanker, som fru Lone Dybkjær også på mine vegne har fremsat, er, at man stort set opretholder status quo i forhold til i dag, men adgangsmulighederne vil i langt højere grad blive afpasset efter den struktur, som folkeskolen har nu efter den nye lov om folkeskolen, som jo også venstre og kristeligt folkeparti har stemt for.

Jeg har derfor det håb, at undervisningsministeren vil stille sig tilfreds med de tanker, der her er fremsat, fordi man herved opnår den harmonisering, som jeg går ud fra må være afgørende for regeringen for at få tingene til at hænge sammen. Det kunne være ønskeligt med en mere gennemgribende reform af gymnasiet på et eller andet tidspunkt, men det er ikke det, det drejer sig om nu. Det, det drejer sig om nu, er, efter at vi har fået den nye folkeskolelov, at få en overgang til gymnasiet, som passer med den, dvs. få denne harmonisering i stand.

Jeg håber derfor, at ministeren vil se med velvilje på disse tanker, fordi jeg tror, at det er det, der er det afgørende i den nuværende situation. Jeg mener også, at fru Tove Nielsen og de andre ordførere for de 5 partier må kunne gå ind i en forhandling om et kompromisfor-

[Lembourn.]

slag af den art med en positiv indstilling, fordi det jo imødekommer en række af de ønsker, man har. Der bliver altså ikke tale om nogen helt fri adgang til gymnasiet; der bliver stadig væk tale om, at man skal aflægge nogle prøver.

Jeg har en enkelt lille personlig ting, jeg gerne vil nævne, som naturligvis ikke er afgørende for, hvorledes denne sag falder ud. Jeg har aldrig været nogen tilhænger af latinprøven; jeg ville ønske, man kunne sætte fransk ind i stedet for latin overalt i lovgivningen. Vi har en kulturaftale med Frankrig, hvor vi har forpligtet os til at gøre, hvad vi kan, for at danskerne lærer noget mere fransk, og det tør nok siges at være nødvendigt. Hvis man ville overveje det under udvalgsbehandlingen, så ville jeg være taknemlig.

Dette kompromisforslag, som det radikale venstre og jeg altså hermed har fremsat vore synspunkter om, har det formål at skabe det brede flertal, som vi mener er absolut nødvendigt, men det skal selvfølgelig siges, at det da er klart, at vi er villige til at forhandle om alle enkeltheder i det.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det forekommer mig, at der er sagt meget i denne debat, men ikke meget nyt. Vi har stort set gentaget de synspunkter, vi havde sidste år i den samme debat, og jeg skal derfor afstå fra – selv om det var fristende – at gendrive nogle af de påstande, der har været fremsat, at gå ind i det. Jeg skal nøjes med at hæfte mig ved, at flere ordførere har udtrykt et ønske om, at vi kunne nå til enighed om et lovforslag, der hvilede på et bredt flertal.

Jeg vil gerne til fru Lone Dybkjær og hr. Lembourn sige, at jeg selvfølgelig finder det fortjenstfuldt, at disse to partier har forsøgt at opstille et kompromisforslag, og vi er selvsagt villige til også at forhandle om dette forslag.

Camre (S):

Jeg vil gerne gøre nogle korte bemærkninger.

For det første vil jeg gerne sige, at fru Gerda Møller jo er i sin gode ret til at være bange for konsekvenserne af folkeskoleloven, eftersom fru Gerda Møller var imod den. Venstre og kristeligt folkeparti derimod var jo med til folkeskoleloven, og fru Tove Nielsen har her i dag givet klart udtryk for, at fru Tove Nielsen stadig væk bekender sig til denne lov-

givning, at hun ikke er bange for dens konsekvenser.

Jeg skal naturligvis ikke blande mig i venstres eller kristeligt folkepartis skiftende valg af samarbejdspartnere, men når fru Tove Nielsen her siger, at socialdemokratiet forlod det konstruktive samarbejde, så må jeg sige, at det forholder sig lige modsat. Socialdemokratiet, venstre og kristeligt folkeparti samarbejdede om folkeskoleloven, mens fremskridtspartiet og det konservative folkeparti modarbejdede folkeskoleloven. Venstre og kristeligt folkeparti samarbejder nu med modstandere af folkeskoleloven, samtidig med at man vedkender sig folkeskoleloven. Det finder jeg er inkonsekvent.

Når vi så skal bedømme spørgsmålet om samarbejdsvilje, vil jeg gerne sige, at vi i sidste samling ikke holdt halsstarrigt fast ved vort forslag. Jeg er lige ved at kunne bruge så stærke udtryk, som hr. Steen Folke gjorde, med den tilføjelse, at det ikke er et råddent forlig, men et sundt og et holdbart forlig, vi søgte. Vi gik langt for at få et kompromis, men venstre og kristeligt folkeparti fastholdt. De var ikke til at rokke, for dengang havde de deponeret deres forhandlingsmulighed hos fru Gerda Møller, som jo var den reelle fader, eller moder, må det vel være, til det forslag, som jo nu også er fremsat her igen under nr. L 46.

Jeg vil gerne gentage, at vi er indstillet på forhandling, og jeg kan tilsige vores positive indstilling til en vurdering af det radikale venstres og hr. Lembourns kompromisforslag. Hvis venstre er lige så forhandlingsvillig, så skulle der være store muligheder for at mødes, men venstre var altså ikke forhandlingsvillig i foråret. Jeg håber, det bliver bedre denne gang. Det var under debatten sådan, at jeg nærmest øjnede en større forhandlingsvilje hos fru Eva Rothenborg og hos hr. Arnfast.

Jeg vil gerne gøre endnu en bemærkning, og det er til fru Gerda Møllers definition af den socialistiske skole. Jeg vil gerne sige, at denne definition har intet at gøre med socialdemokratiets definition, og det siger jeg til fru Gerda Møllers beroligelse.

Tove Nielsen (V):

Jeg vil godt lige sige et par ord, som jeg ikke fik med i mit første indlæg. Det drejer sig om den bemyndigelsesparagraf, som de 5 partier har strammet op i forhold til regeringsfor-

[Tove Nielsen.]

slaget. Det havde vi også i det ændringsforslag, vi stillede til anden behandling i sidste samling. Vi er alvorligt bange for at give for mange bemyndigelser og for store bemyndigelser fra os. Vi kan jo se på den udvikling, der er i gang på nuværende tidspunkt, at det meget let kan løbe fra os, hvis vi ikke har hånd i hanke med udviklingen.

Vi har den opfattelse, at selvfølgelig er der behov for at lave forsøg. Der er behov for at finde ud af, om man kan gå andre veje end dem, man traditionelt går. Men der må være måde med alt. Vi har meget svært ved at indse, eller rettere sagt, vi kan ikke indse, at undervisningssektoren som sådan skal være en legeplads, hvor ministeren prøver sine tanker af, som hun selv har sagt, for at vide, om de er bæredygtige. Det er jo mennesker, man har med at gøre, og vi mener, det er for dyrebart at bruge en masse unge mennesker til diverse forsøg, uden at vide, hvad der skal komme ud af det den dag, de er færdige med diverse forsøg. Det er derfor, vi ønsker at fastholde bemyndigelsesparagraffen på det niveau, som forsøgene befinder sig på på nuværende tidspunkt.

Så skal jeg lige sige, at hr. Freddy Madsen var inde på, at da vi behandlede folkeskoleloven, skulle jeg have skjult kortene, når det drejede sig om den frie adgang til gymnasiet. Der er ikke tale om, at jeg har skjult kort, eller hvad det nu kunne være, hr. Freddy Madsen tænkte på, men hr. Freddy Madsen ved jo godt, at da vi diskuterede folkeskoleloven, diskuterede vi folkeskoleloven og ikke gymnasieskoleloven. Det skulle vi på et senere tidspunkt i sidste samling, og det er det, vi skal nu igen. Der var på intet tidspunkt tale om, hvad der skulle ske med gymnasieskoleloven, da vi diskuterede folkeskoleloven, så derfor er der ikke tale om at skjule noget og først komme frem med det nu. Der var heller ikke andre partier – bortset fra, som det blev sagt, hr. Maigaard, der sagde det her i salen – som var inde på denne tankegang. Blot for at vi får disse ting klaret op og får dem på deres rette plads.

Så vil jeg gerne sige, at det jo lyder såre godt, når hr. Lembourn siger, at det formål, man har med det kompromisforslag, vi har fået kendskab til i dag, er at skabe det brede flertal, der er så nødvendigt i lovgivningen. Hr. Lembourn var inde på, at han ville være den store formidler, sådan forstod jeg det i hvert fald.

Jeg kan næsten ikke dy mig for at sige, at måske var det ikke det samme ordvalg som sidste gang, men det var i hvert fald den samme mening, den samme tankegang, hr. Lembourn fremkom med i sidste samling, hvor han ene blandt alle ville sørge for, som han sagde, at bringe de to blokke sammen. Som bekendt blev det jo ikke nogen succes. Jeg tvivler ikke spor på, at hr. Lembourn kan have aldrig så gode tanker, men det er nu engang ikke så ligetil.

Som hr. Lembourn sagde til indledning, skal der laves en lov, i dette tilfælde en gymnasieskolelov. Ja, det skal der. Det er vi indforstået med, men for os er det ikke ligeegyldigt, hvordan loven bliver. Derfor er det for os heller ikke nok, at man træder op som den, der vil være formidler. Jeg må da i hvert fald sige, uden på nogen som helst måde på nuværende tidspunkt at ville gå ind i debatten om dette kompromisforslag, at når det drejer sig om prøver, uden at der er tale om, at det skal være på udvidet kursus, så synes jeg nok, der er meget tilbage.

Jeg skal blot til hr. Steen Folke, for at hr. Steen Folke kan forstå det rigtigt, sige, at når jeg siger, at jeg ikke bryder mig om ordet sortere, så er det, fordi jeg mener, at socialisterne misbruger dette ord. Jeg mener, at eleverne skal have muligheder for at vælge, og jeg mener, at vi skal undgå at skyde valgtidspunktet så langt frem som overhovedet muligt. Det er det, man ønsker fra socialistisk side. Man må ikke vælge retning, før man faktisk er nået igennem de 12 år. Det er jo egentlig det, der er realiteten i det. Det mener jeg og mange andre er forkert. Så er det, socialisterne kommer og siger, at når vi ønsker at give mulighed for, at eleverne kan vælge sig ind på de fag, hvor de mener de kan klare kravene, ja, så sorterer vi dem. Dér mener jeg altså at ordet sortere i socialisterens mund er blevet misbrugt. Det var det, der lå i mine bemærkninger.

Til slut skal jeg sige til hr. Camre, at jo mere hr. Camre forsøger her i salen i dag at træde i samarbejdet, i samarbejds klimaet, atmosfæren, og hvad ved jeg, jo sværere må hr. Camre være klar over at det bliver at få et godt samarbejde i gang. Jeg synes, hr. Camre ville have gjort klogt i at holde sig fuldstændig væk fra de hårde og ganske urimelige bemærkninger, der kom over for først og fremmest venstre og kristeligt folkeparti.

Jeg tør love, at ingen af de fem partier har deponeret deres stilling hos noget andet parti.

[Tove Nielsen.]

Vi har hver især vores holdning, og vi har hver især vores opfattelse. At det kan lade sig gøre, at vi på dette område kan være enige, synes jeg egentlig kun man skal glæde sig over. Vi har vores frihed, og den vil vi bevare, men selvfølgelig går vi ind i et positivt samarbejde. Men jeg advarer hr. Camre imod at træde dybere ned i det, end han allerede har gjort.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 statsrevisor (i stedet for Peter Nielsen).

Formanden:

Til ny statsrevisor for perioden indtil 30. september 1978 i stedet for Peter Nielsen, der er afgået ved døden, har vedkommende gruppe udpeget den hidtidige stedfortræder, medlem af folketinget *Grünbaum*, og til ny stedfortræder er udpeget medlem af folketinget *Kjeld Olesen*. De pågældende er herefter valgt.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 stedfortræder til lønningsrådet (i stedet for Glensgård).

(Jfr. tidenden sp. 1344).

Formanden:

Til ny stedfortræder i lønningsrådet for den resterende del af funktionsperioden indtil den 28. februar 1978 har vedkommende gruppe udpeget medlem af folketinget *Tange*. Den pågældende er herefter valgt.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Erhard Jakobsen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne

give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 15. november 1976 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om 10.-12. uddannelsesår.

(Beslutningsforsl. nr. B 19).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (10/11 76):

Udtræder: Alice Faber

Ny stedf.: Gert Petersen

Det energipolitiske udvalg (10/11 76):

Udtræder: Ole Olsen

Nyt medlem: Gert Petersen

Det politisk-økonomiske udvalg (10/11 76):

Udtræder: Poul Dam

Ny stedf.: Gert Petersen

Socialudvalget (10/11 76):

Udtræder: Alice Faber

Ny stedf.: Kristine Heltberg

Det udenrigspolitiske nævn (10/11 76):

Udtræder: Kristine Heltberg

Nyt medlem: Gert Petersen

Undervisningsudvalget (9/11 76):

Udtræder: Brøndlund Nielsen

Nyt medlem: Elsebeth Kock-Petersen

Udvalget til valgs prøvelse (10/11 76):

Udtræder: Egebjærg Andersen

Nyt medlem: Erik Andersen

Forsvarsudvalget (10/11 76):

Udtræder: Egebjærg Andersen

Nyt medlem: Erik Andersen

Landbrugs- og fiskeriudvalget (10/11 76):

Udtræder: Egebjærg Andersen

Nyt medlem: Erik Andersen

Udenrigsudvalget (10/11 76):

Udtræder: Egebjærg Andersen

Nyt medlem: Erik Andersen

Det udenrigspolitiske nævn (10/11 76):

Udtræder: Erhard Jakobsen

Nyt medlem: Brusvang

Finansudvalget (10/11 76):

Udtræder: Arnfast

Nyt medlem: Jes Schmidt

Skatte- og afgiftsudvalget (10/11 76):

Udtræder: Hans Chr. Jepsen

Nyt medlem: Jes Schmidt

Landbrugs- og fiskeriudvalget (10/11 76):

Udtræder: Hans Chr. Jepsen

Ny stedf.: Jes Schmidt

Kommunaludvalget (10/11 76):

Udtræder: Hans Chr. Jepsen

Ny stedf.: Jes Schmidt

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg tillader mig herved for det høje ting at genfremsætte forslag til folketingsbeslutning om 10.-12. uddannelsesår.

Med genfremsættelsen af dette forslag vil jeg indledningsvis gerne fremhæve, at det 10.-12. uddannelsesår i de nordiske lande befinder sig i en dybtgående omformningsfase. Det sidste årti har været præget af omfattende udredningsarbejder med forslag om ændringer af traditionelle uddannelsesmønstre og gennemførelse af forsøg og reformer.

I Norge skal gymnasie- og erhvervsskoler i henhold til lov af 24. juni 1974, der blev vedtaget i bred enighed, i løbet af de næste 10 år samles i en skoleform med forskellige uddannelsesretninger. I Sverige er der nedsat et udvalg til revision af de gymnasiale uddannelser, hvor de fremtidige uddannelser ifølge kommissoriet skal bygges op som moduler med såvel erhvervs- som studieforberedende indhold i alle uddannelser, således at de kan indgå i et tilbagevendende uddannelsessystem. I andre nordiske lande arbejder man med planer af lignende karakter.

Den tekniske og økonomiske udvikling her i landet har ikke været forskellig fra udviklingen i de øvrige vesteuropæiske lande. Det er derfor ikke underligt, at udviklingstendenserne for uddannelserne i 10.-12. uddannelsesår i store træk synes at pege i samme retning, men ud-

viklingstakten og den konkrete udformning kan variere.

Det er på denne baggrund, at regeringen genfremsætter forslaget til folketingsbeslutning om 10.-12. uddannelsesår.

Den sektorvise udbygning af uddannelserne inden for det 10.-12. uddannelsesår har skabt en række problemer for dette uddannelsesområde. Det gælder det store antal unge, der ingen uddannelse får efter folkeskolen, og det gælder det voksende antal studenter og HFere, der har ført til en overbelastning af de længe-revarende videregående uddannelser. Der er også på denne baggrund opstået et stærkt behov for at få vurderet uddannelserne ud fra et helhedssynspunkt.

I lighed med den fremgangsmåde, der er blevet anvendt inden for folkeskolens område, finder regeringen, at man gennem en folketingsbeslutning om uddannelserne inden for det 10.-12. uddannelsesår bør fastlægge en række generelle principper, der vil kunne danne rammen om planlægning og forsøg inden for dette uddannelsesområde i de kommende år.

I overensstemmelse hermed er der udarbejdet et forslag til folketingsbeslutning omfattende 14 punkter. Forslaget bygger på den tanke, at alle skal have tilbud om en uddannelse ud over folkeskolens 9. år. Uddannelserne skal samordnes således, at man fjerner den skarpe opdeling og isolering af de forskellige uddannelsesretninger, som er fremherskende i dag, og som bl. a. skaber store vanskeligheder for elever, der ønsker at skifte uddannelsesretning. Dette stive uddannelsessystem synes også at have forstærket den skæve sociale og geografiske rekruttering til disse uddannelser. Uddannelserne skal smidiggøres ved at skabe overgange mellem uddannelsesretninger og ved at give muligheder for at afbryde uddannelsesforløbet med en mere begrænset kompetence for at vende tilbage til systemet, når man ønsker sin kompetence udvidet. En samordning af de forskellige uddannelsesretninger må ses som et vigtigt skridt i retning af at skabe større sammenhæng og fleksibilitet på uddannelsesområdet.

Derudover er det af afgørende betydning, at uddannelserne lægges således til rette, at de også omfatter tilbud, som især kan virke tiltrækkende på den gruppe unge, der hidtil ikke har modtaget nogen uddannelse efter folkeskolen. Den skæve rekruttering til uddannelserne